

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU NIERUCHOMEGO

3. Miejscowość
Kowalewo

1. Nazwa

DOM

2. Czas powstania

Lata 20. XX w.

8. Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

Widok na elewację południową i wschodnią.

4. Adres
Kowalewo 2
67-407 Szlichtyngowa

5. Przynależność administracyjna
województwo **lubuskie**

powiat **wschowski**

gmina **Szlichtyngowa**

6. Formy ochrony
Ustalenie ochrony w zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Szlichtyngowa, w części dotyczącej wsi Jędrzychowice, Kowalewo (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 25A z dn. 30 grudnia 1999 r., poz. 269).

8. Historia, opis i wartości

Historia.

Wieś Kowalewo leżąca niegdyś na skraju powiatu wschowskiego, w XIV wieku wchodziła w skład terytorium Księstwa Głogowskiego. Po połowie XVI wieku należała do Królestwa Polskiego. W latach 1605-1614 jako właściciel Kowalewa wymieniany jest Abraham Gorczyński. Zaznaczyć jednak należy, że Abraham Gorczyński oddał Kowalewo (podobnie jak jego brat Adam Jędrzychowice) w dzierżawę Wojciechowi Kurczbach/ Korzbok Zawadzkiemu. Rodzina dzierżawcy, jak można wnosić z dokumentów, Stała się z czasem właścicielem dzierżawionej ziemi. W połowie XVII wieku na terenie ziemi wschowskiej pojawia się nowa rodzina Nieleckich herbu Ciołek, której kolejni przedstawiciele byli właścicielami Kowalewa i Jędrzychowic niemal do połowy XIX wieku. Jako pierwszy w 1650 roku wymieniany jest Samuel Mielecki — dworzani królewski. Kowalewo przeszło w ręce S. Mieleckiego najprawdopodobniej drogą ożenku - jego trzecią żoną była J. Korzbok-Zawadzka. Samuel Mielecki nie zostawił męskiego potomka. Jego córka Elżbieta, która wyszła za mąż za Dobrogosta Karczewskiego, była właścicielką Dolnych Jędrzychowic z pałacem, Kowalewa I i wsi Mühlberg w Saksonii. W 1768 roku w obecności synów Heleny Karczewskiej: Ludwika; Aleksandra, Bogusława, Piotra i Andrzeja przeprowadzono lustrację w Kowalewie i Jędrzychowicach oraz Piaskach, W 1782 roku spisany został inwentarz folwarków w związku ze sprzedażą wsi przez braci Karczewskich Adamowi „Konstantemu Mieleckiemu ich stryjecznemu kuzynowi, Po Adamie Konstantym dobra składające się z Jędrzychowic Dolnych i Kowalewa I oraz Mühlberg i części posiadłości. Wioska dziedziczy jego Syn Bogusław Samuel hr. Mielecki: Bogusław Samuel, który wg. jednych źródeł był stanu wolnego, innych zaś ożeniony z Wiktorią Mojaczewską nie zostawił potomstwa i był ostatnim przedstawicielem rodu Mieleckich związanym z Kowalewem i Jędrzychowicami. Od roku 1841 — 1875 Jędrzychowice Dolne wraz z Kowalewem I i III znalazły się w rękach rycerza zakonu Joannitów — Eugeniusza „Leonarda v „Prittwitz, który odziedziczył je po swoim ojczymie Hieronimie von Diebitsch. Eugeniusz Leonard v, Prittwitz przekazał swój majątek zięciowi - Maksymilianowi baronowi v. Ketter. W 1884 roku właścicielem jest syn Maksymiliana — Fryderyk, w 1889 roku bracia Alfred, Karol i Wilhelm Gilka - Böttzow. Przed 1907 rokiem nastąpił między braćmi podział dóbr. Właścicielem Kowalewa był najprawdopodobniej Karol Gilka — Böttzow. Do rodziny tej należał majątek aż do lat II wojny światowej. Majątek w Jędrzychowicach rozwiązano w latach 1941 — 1949 — do majątku należało także Kowalewo. Po 1949 roku folwark był opuszczony.

Opis.

Budynek usytuowany na zachód od folwarku, prostopadłe do drogi. Parterowy z użytkowym poddaszem, nakryty dachem naczółkowym z facjatą w elewacji wschodniej. Do elewacji północnej przylega parterowy, ceglany budynek gospodarczy, nakryty dachem dwuspadowym.

Wartości.

Obiekt prezentuje wartości zabytkowe, wartość historyczną i naukową. Jest przykładem mieszkalnej zabudowy wiejskiej z początku XX wieku.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania.

Obiekt zachowany w dobrym stanie, w historycznej bryle, kubaturze, wraz z kształtem dachu. Zachowana historyczna kompozycja, artykulacja elewacji, proporcje. Budynek po przeprowadzonym remoncie poszycia dachu z zachowaniem krycia z dachówki zakładkowej. Elewacje po przeprowadzonym remoncie z gładkimi wyprawami tynkarskimi. Przekształcenie otworów okiennych i wprowadzeniu okien PCV jest niekorzystne dla wartości obiektu. Budynek traci czytelność i spójność stylistyczną z architekturą okresu w jakim powstał.

Postulaty dotyczące konserwacji.

Bezwzględnej ochronie konserwatorskiej podlega kompozycja, bryła obiektu, gabaryty, artykulacja elewacji oraz kształt dachu wraz z zastosowanymi technologiami. W trakcie prac należy dążyć do przywrócenia pierwotnego wyglądu elewacji, w tym odtworzenie historycznej kolorystki i materiałów. Nie dopuszcza się docieplenia elewacji budynku. Należy prowadzić systematyczną kontrolę stanu zachowania pokrycia dachowego, udrażniać system odprowadzania wód opadowych.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Bartosz Idryjan

20.09.2021r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków